

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: SB.7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.

- 1. Gaza ve cihat anlayışının Osmanlı Devleti'nin sınırlarını genişletmesinde ve güçlü bir devlet hâline gelmesindeki rolünü açıklayınız.**

Bu anlayış, devletin kuruluşundan itibaren temel bir ideoloji olarak benimsenmiş ve Osmanlı askerlerinin savaşma azmini artıran önemli bir motivasyon kaynağı olmuştur. Gazâ Kavramı: Gazâ, İslam tarihinde cihadın bir türü olarak kabul edilen, din uğruna savaşmak anlamına gelir. Osmanlılar, gazâ kavramını kullanarak toprak kazanmayı ve İslam dinini yaymayı birleştirmişlerdir. Bu sayede, sınırlarını genişletme faaliyetlerine dini bir meşruiyet kazandırmışlardır. Cihat Anlayışı: Cihat ise daha geniş anlamıyla İslam'ı yaymak için yapılan her türlü çaba olarak tanımlanabilir. Osmanlı'da cihat, sadece savaşmak değil, aynı zamanda İslam toplumunu inşa etmek ve İslam kültürünü yaymak anlamına da gelmiştir. Bu anlayış, devletin sınırlarını genişletirken aynı zamanda İslam dünyasında lider bir konuma gelmesine yardımcı olmuştur.

Kazanım: SB.7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

- 2. Coğrafi keşiflerin Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini açıklayınız.**

Coğrafi keşifler, Osmanlı Devleti'nin ekonomik ve siyasi konumunu önemli ölçüde etkilemiştir. Avrupa'nın yeni ticaret yolları bulmasıyla, Osmanlı'nın elindeki İpek Yolu ve Baharat Yolu gibi geleneksel ticaret güzergahları önemini kaybetmeye başlamıştır. Bu durum, Osmanlı hazinesine giren gelirlerin azalmasına ve devletin ekonomik gücünün zayıflamasına neden olmuştur. Ayrıca, Avrupa devletlerinin sömürgeci faaliyetleri sonucu güçlenmesi, Osmanlı Devleti üzerindeki siyasi baskıları artırmıştır. Coğrafi keşifler, Osmanlı'nın dünya siyasetindeki konumunu zayıflatarak, devletin gerileme sürecinin hızlanmasına katkıda bulunmuştur.

Kazanım: SB.7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

3. Fransız İhtilali, 1789 yılında başlayan ve Avrupa'nın siyasi yapısını köklü bir şekilde değiştiren önemli bir olaydır. Fransız İhtilali ile yayılan özgürlük, eşitlik ve milliyetçilik gibi düşünce akımları Osmanlı Devleti'ni de etkilemiş ve Osmanlı Devleti'nde askerî reformların, ıslahat ve modernleşme çalışmalarının yapılmasında Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinin başlamasında etkili olmuştur.

Buna göre Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ni değişime zorlamasının nedenlerini açıklayınız.

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ni değişime zorlamasının temel nedeni, ihtilal ile birlikte Avrupa'da yayılan özgürlük, eşitlik ve milliyetçilik gibi yeni fikirlerin Osmanlı coğrafyasına da sirayet etmesidir. Bu fikirler, çok uluslu ve farklı dinlere mensup insanların bir arada yaşadığı Osmanlı Devleti'nin temel yapısını sorgulamaya başlamıştır. Osmanlı Devleti, içeriden ve dışarıdan gelen bu baskılar karşısında varlığını sürdürebilmek için reform yapma ihtiyacı duydu. Fransız İhtilali'nin etkisiyle başlayan Tanzimat ve Meşrutiyet dönemleri, bu reform hareketlerinin en önemli örnekleridir. Bu dönemlerde, Osmanlı Devleti'nde hukuk, eğitim, ordu gibi alanlarda önemli yenilikler yapıldı. Ancak, bu reformlar yeterli olmadı ve Osmanlı Devleti, 20. yüzyılda dağılmaya yüz tuttu.

Kazanım: SB.7.2.4. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

4. İstanbul'da yapıların çoğu ahşap olduğundan sürekli yangın çıkıyordu. Yangınlar kısa sürede yayılıyor ve çok sayıda insanın evsiz kalmasına yol açıyordu. Bu yangınlar yapılarda büyük tahribata ve çok büyük maddi kayıplara neden oluyordu. Saraylar, köşkler, çarşılar, kütüphaneler zarar görüyordu. XVIII. yüzyılın başlarına kadar yangınlar, sarnıçlardan taşınan sularla söndürölmeye çalışılıyordu. Yangın facialarına karşı ilk koruyucu tedbir XVIII. yüzyılın başlarında yeniçerilerden "Tulumbacılar" adı verilen itfaiye bölüğünün kurulması ile alındı.

"Tulumbacılar" adlı itfaiye bölüğünün kurulmasının önemini yazınız.

İstanbul'da ahşap yapıların yoğunluğu ve dar sokaklar, yangınların hızla yayılmasına ve büyük yıkımlara yol açmaktaydı. Bu durum, hem şehir hayatını olumsuz etkilemekte hem de önemli tarihi ve kültürel değerlerin yok olmasına neden olmaktaydı. Tulumbacılar'ın kurulması, İstanbul'da yangınlarla mücadelede önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu sayede hem can kayıpları azaltılmış hem de şehrin tarihi ve kültürel dokusu korunmuştur. Tulumbacılar, modern itfaiye teşkilatlarının öncüsü olarak kabul edilebilir.

Kazanım: SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

5. İstanbul sokaklarında dolaşırken modern görünümlü bulduğu kafeye giren bir Alman Seyyah Osmanlı Devleti ile ilgili şunları anlatmıştır: "Pek çok şehri dolaşmış ve adetler, kılık kıyafetler, diller konusunda halkların türlü türlü özelliklerini öğrenmiş olmama rağmen şimdiye kadar kılık kıyafetlerle dillerin böyle bir çeşitliliğinin gerçekte olduğunu kesinlikle görmemişim."

Alman Seyyah'ın sözlerinden hareketle İstanbul'un sosyal yapısı ile ilgili çıkarımlarınızı yazınız.

Şehri kozmopolit ve çok kültürlü bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Farklı milletlerin bir arada yaşadığı bu şehirde, kılık kıyafetlerdeki ve dillerdeki çeşitlilik, Osmanlı Devleti'nin çok uluslu bir imparatorluk olduğunu kanıtlar niteliktedir. Alman seyyahın gözlemleri, İstanbul'un çok kültürlü yapısını, farklı din ve milletlerden insanların bir arada yaşadığı bir şehir olduğunu ve bu durumun Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısının bir yansıması olduğunu göstermektedir.